

Fra: Ryan d'Arcy Metcalfe <rydm@varde.dk>

Dato: 8. juni 2023 kl. 11.36.18 CEST

Emne: Havplan aftale og referat fra KIMO Bestyrelsesmødet

Kære KIMO Bestyrelse,

I dag er Verdenshavens dag (World Ocean Day) – dagen, som sætter skærpede fokus på havmiljøet.

I går kom der en bred politisk aftale om Danmarks Havplan:

Pressemeddelelse fra Miljøministeriet:

<https://mim.dk/nyheder/2023/jun/bred-politisk-aftale-danmarks-havplan-sikrer-over-30-procent-beskyttet-hav-og-10-procent-strengt-beskyttet-hav/>

Artikel fra Altinget med opsummering:

[Her er regeringens nye havplan - Altinget - Alt om politik: altinget.dk](#)

Henvisning til aftalen om Danmarks Havplan:

[file \(havplan.dk\)](#)

Jeg vedlægger KIMOs høringssvar til orientering.

De positive – En del har KIMO udpeget i vores høringssvar eller emner, som er i vores interesseområde, som vi arbejder på.

1. Der udpeges mere end 30% beskyttet natur og gradvist øger andelen af strengt beskyttet områder fra 4% til 10 % i 2030.
2. Aftalen nævner at den udarbejdes ud fra en økosystembaseret tilgang, som støtter bæredygtig udvikling (også i dansk fiskerierhverv)
3. Vedvarende energi fordobles fra 15% til 30% af havarealet – Vi skal sikre at det kan forenes med beskyttelse af havmiljøet og sameksistens
4. Arealerne til råstofindvinding på havet reduceres fra 7% til 5%.
5. Der gennemføres tiltag med henblik på at reducere skadevirkninger fra klappning.
6. Udfordringen med udledning af urensset spildevand og overløb skal håndteres.
7. Fokus på forsøgsprojekter med udplantning af ålegræs og naturgenopretning (marine nationalparker)
8. De kigger nærmere på udviklingszoner for havbrug og vil justere i planlægning.

Der er desværre ikke skrevet noget i aftalen om:

Kommunerne mangler stadigvæk at samspelet mellem land og havet beskrives tydeligt, således at kommunale myndigheder er orienteret, hvordan de skal forholde sig hvornår planlægning kan være i konflikt med havplanen.

Kommunerne mangler også at havplanen kan fremme bæredygtig turisme, rekreative aktiviteter og friluftsliv ved at udlægge arealanvendelse til en kystnærezone reserveret til disse aktiviteter. (Bekendtgørelsens § 5)

Aftalen skal nu miljøvurderes og skal i en ny offentlig høringsrunde (senest den 30. september 2023). Derefter vil aftalepartierne blive forlagt resultaterne inden den endelige havplan vedtages.

Planen er derefter gældende i 10 år.

Jeg vedlægger udkast til referatet fra KIMO Danmarks sidste bestyrelsesmøde (26. maj 2023)

Der er 2 bilag til mødet:

1 – Præsentationen Bekæmpelse af PFAS i Fanø Vand A/S

2 – Aktivitetsrapport fra KIMO International (præsentation til den internationale bestyrelse)

Venlig hilsen,
Ryan Metcalfe
Koordinator, KIMO Danmark

Kommunernes Internationale Miljøorganisation
KIMO Danmark
c/o Varde Kommune
Bytoften 2
6800 Varde
Email: kimodanmark@varde.dk; rydm@varde.dk
Web: <http://www.kimointernational.org/Denmark.aspx>
LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/kimo-denmark/>
Twitter: @KimoDenmark

30. september 2021
Ryan Metcalfe

Hørings svar fra KIMO Danmark - Havplan

Som lokale myndigheder i en række kystkommuner har vi også en interesse i, at der er en overordnet plan for brugen af havet til diverse formål. KIMO Danmark har ikke konkret været inde og forholde os til diverse lokale forhold, men vi har opfordret vore medlemskommuner til at afgive høringssvar, hvis man har lokale indvendinger eller opfordringer. Følgende er generelle bemærkninger til den overordnede plan.

Biodiversitet som fundament, med forhøjet beskyttelse og økosystem planlægning

Der skal være plads til områder hvor naturen beskyttes. Det skaber mere biodiversitet og habitat, som er fundament for at opnå målet på god miljøtilstand i det danske havmiljø. Det er et skridt i den rigtige retning med en forhøjet beskyttelse på 30 % af havområdet. Vi noterer os, at havplanen ikke opfylder EU's biodiversitetsstrategi om 10% strengt beskyttet havarealer. Beskyttelse af flere habitatområder fra miljøbelastende aktiviteter er den eneste måde at sikre et sundt og mere bæredygtigt havmiljø.

KIMO netværket mener at områderne bør forhøjes fra 4.1 % til mindst 10 % af havarealet og at de meste miljøbelastende aktiviteter begrænses mest muligt og er forbudt i de naturbeskyttede områder. KIMO peger på et udspil fra Danmarks Fiskeriforening (DFPO) og Danmarks Naturfredningsforening, som vil også sikre at 10 % af havarealet udpeges som urørt hav og beskyttes mod enhver form for fiskeri og erhvervsmæssig udnyttelse. Hvis disse to parter med interesse i et sundt havmiljø kan være enige om mere beskyttelse, så skal det tages alvorligt. Flere organisationer som har forstand på havet mener, at 10 % beskyttelse bør være et minimumskravet for havmiljøet. Beskyttelsen er en forudsætning for en fremgang i habitat, biodiversitet og havets generel sundhed.

KIMO påpeger, at Havplanen skal være bygget på princippet om en økosystembaseret tilgang. Begrebet forstås i redegørelsen, som "forvaltning af de menneskelige aktiviteter, der sikrer, at det samlede pres fra sådanne aktiviteter holdes inden for niveauer, der er foreneligt med opnåelsen af en god miljøtilstand, og at de marine økosystemers evne til at håndtere menneskeskabte forandringer, ikke bringes i fare samtidig med, at en bæredygtig udnyttelse af havets goder og ydelser muliggøres." Havplanen skal bidrage til bevarelse, beskyttelse og forbedring af miljøet og gennem EU's havstrategidirektiv forpligtet sig til at fastholde eller etablere god miljøtilstand i de danske havområder. Planen skal også bidrage til en bæredygtig udvikling af menneskelige aktiviteter.

Muligheden for at fremme en mere bæredygtig udvikling af fiskeriet ved at indføre flere områder, som er fredet er gået tabt. En økosystembaseret redegørelse over vigtige bundhabitater, og en målrettet indsats for deres beskyttelse, kunne for eksempel begrænse bundskrabende redskaber o.l. yderligere, siden denne praksis er ødelæggende for havets habitatområder.

"Havplanen danner således den overordnede geografiske og planlægningsmæssige ramme for anvendelsen af havområderne og sikrer, at der tages hensyn til de samlede interesser for anvendelsen af et område. På denne vis understøttes en hensigtsmæssig beskyttelse og anvendelse af havarealerne og havets ressourcer. Det bemærkes, at der altid skal foretages en konkret vurdering i forhold til gældende natur- og miljølovgivning."

Havplanen er derfor den ramme, som er den første lag af beskyttelse og begrænse menneskelige påvirkning af havet. Der lægges i den fremlagte plan for meget vægt på, at andet miljølovgivning vil begrænse disse påvirkninger. KIMO

Sekretariat for KIMO Danmark:

c/o Varde Kommune – Bytoften 2 - DK6800 Varde
Telf.: 7994 7465 - E-mail: kimodanmark@varde.dk

mener at følgende aktiviteter bør begrænses yderligere i denne planlægning for at sikre en bæredygtig udnyttelse af havet, forhøjet biodiversitet og god miljøtilstand.

Det er KIMO's mening at den fremlagte plan ikke tager nok hensyn til den økosystembaseret tilgang, ved en minimering af menneskelige miljøpåvirkninger fra især akvakultur og råstofindvinding.

Bæredygtig planlægning og havets ressourcer

Som kystkommuner er vi afhængige af et rent og sundt hav og støtter initiativer, der trækker i den retning. Samtidig er vi også hjemsted for en række erhverv, som baserer sig på brugen af havet uanset om det er søfart, service af havvindmøller, fiskeri eller turisme. Brugen af havet skal ikke undergrave fremtidige muligheder for brug. Dette må gerne afspejles i en bæredygtig planlægning.

Et eksempel er stenfiskeri, hvor sten hentes op fra rev op bunden. Det er billigere end import af sten fra Norge, men stenrev giver liv på bunden, og det fremmer omsætning af næringsstoffer i vandet. Det er positivt, at råstofindvinding indskrænkes ved havplanen, men denne praksis er ødelæggende for bundhabitater. Derfor bør områder til råstofindvinding måske ikke have så stort udlæg, hvor det kan have væsentlige konsekvenser på fødekæderne i vigtige nationale og internationale fugleområder. Råstofindvinding bør også fjernes fra Natur og Miljøbeskyttelsesområder som f.eks. i N151.

På samme tid som kommuner og landbrug arbejder med etablering af vådområder til fjernelse af kvælstof og forbedring af vandkvalitet, virker det paradoksalt at man åbner for muligheden af 8 ekstra havbrug udfor Djursland. Eksempelvis arbejder Limfjordskommunerne på at lave aftaler med landmænd for etablering af mange vådområder, som skal fjerne over 400 tons kvælstof fra fjorden årligt. Derfor virker det demotiverende for mange kommuner, når tilladelsen til disse 8 nye havbrug vil øge kvælstofudledningen til havmiljøet med 100 tons årligt. Miljøreddegørelsen påpeger at "En høj koncentration af især havbrug i havområder med tilbagevendende iltsvind forventes at kunne medføre en væsentlig negativ påvirkning af havmiljøet, herunder især vandkvaliteten." Der er i dag mulighed og erfaring med at producere fisken på landbaserede anlæg, hvor der er styr på spildevandet fra produktionen. Det viser erfaringer fra anlæg i Hirtshals, Hanstholm og Hvide Sande. Der bør ikke være mulighed for at udvide havbrug på 10% flere (og større) havbrug en der eksisterer i dag i de påpeget områder, med forringelse af muligheder for at opnå en god miljøtilstand i de indre farvande på grund af eutrofiering. Arealet udlagt til havbrug bør derfor indskrænkes yderligere.

Havplanen udpeger store arealreservationer til muslingeopdræt især i den vestlige del af Limfjorden. Disse reservationer kan umuliggøre eller besværliggøre brug til andre formål. Det kan være fiskeri, rekreative formål eller tangproduktion til fødevarer. Det sidste vil vi se mere af fremover. Selvom der kan være miljømæssige gevinster med etablering af muslingeopdræt, forslår vi, at arealmæssigt, det indskrænkes til områder, hvor der vil være mindre konflikter med kystnære planlægning og udvikling af andre lokalinteresser, som for eksempel erhverv or rekreation.

Samspil mellem land og vand

I henhold til bekendtgørelsens § 6:

Ved gennemførelse af havplanlægningen efter § 5 skal der tages hensyn til

3) samspillet mellem land og hav.

Samspillet mellem planlægning til lands og til vands er uklar i Havplanen. Kommuneplaner og lokalplaner ikke må stride mod havplanen. Hvordan påtænkes planlægning af klimainitiativer til sikring af værdier på kysten. Kan det lade sig gøre, hvis et kystnært areal eksempelvis er udlagt til natur eller råstofindvinding. Samspillet mellem land og havet bør beskrives tydeligt, således at kommunale myndigheder er orienteret, hvordan de skal forholde sig hvornår planlægning kan være i konflikt med havplanen. Som eksempel kan nævnes planerne om indsnævring af Thyborøn Kanal med molebyggeri.

Havplanlægning – bæredygtig turisme, rekreative aktiviteter og friluftsliv

I henhold til bekendtgørelsens § 5:

Stk 3. Havplanlægningen kan med henblik på at nå målene i stk. 1 (Erhvervsministeren tager ved gennemførelse af havplanlægningen hensyn til økonomiske, sociale og miljømæssige forhold samt sikkerhedsaspekter for at støtte en bæredygtig udvikling og vækst i den maritime sektor under anvendelse af en økosystembaseret tilgang og for at fremme sameksistensen af forskellige relevante aktiviteter og anvendelser.) endvidere tage sigte på at bidrage til fremme af bæredygtig turisme, rekreative aktiviteter, friluftsliv m.v.

Havplanen som er nu i høring, har valgt ikke at behandle bæredygtig turisme, rekreative aktiviteter og friluftsliv. Som kystkommuner, er det yderst vigtigt at aktiviteterne ved kysten udvikles på et bæredygtigt måde. Kysten og havet er et

Sekretariat for KIMO Danmark:

c/o Varde Kommune – Bytoften 2 - DK6800 Varde
Telf.: 7994 7465 - E-mail: kimodanmark@varde.dk

menneskemagnet, og essentiel naturkapital, som bidrager til en kystkommunens økonomisk vækspotential. Der er i havplanen ingen bud på hvordan havplanlægning kan bidrage til at fremme disse aktiviteter og støtte en bæredygtig udvikling. Det kunne for eksempel beskyttes ved at udlægge arealanvendelse til en kystnærezone, som reserverer anvendelse til disse aktiviteter.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Karsten Filsø'.

Karsten Filsø
Formand for KIMO Danmark

KIMO Bestyrelsesmøde den 26. maj 2023

REFERAT:

1) Velkomst og fagligt indspark (H 1.5)

Formanden Preben Friis-Hauge bød deltagerne velkommen til Varde Kommune og til bestyrelsesmødet.

Kaj Svarrer (formanden for Fanø Vand) præsenterede et oplæg om udfordringerne med PFAS i grundvandet på Fanø og den tekniske løsning, som kan nedbringe PFAS niveauer til under grænseværdien.

Kopi af præsentationen eftersendes til KIMO Bestyrelsen.

Et dagsordenspunkt som omhandlede udpegning af en kandidat til posten som præsident for KIMO International, blev tilføjet som punkt 4.5.

Indstilling: at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning: Orienteringen blev taget til efterretning.

2) Godkendelse af referatet fra bestyrelsesmødet den 10. marts 2023

Ryan Metcalfe bemærkede, at brevet med en anmodning om et møde med miljøministeren var et hængeparti fra det sidste møde. Brevet tilrettes og udsendes til Miljøministeriet snarest muligt.

Indstilling: at referatet fra bestyrelsesmødet den 10. marts 2023 godkendes

Beslutning: Referatet blev godkendt.

3) TREASURE projekt og finansiering (H 1.5, 3.6)

Ansøgningen om midler til TREASURE projektet er godkendt. Det vil sige, at der er 60% midler til gennemførelse af projektet i Varde Kommune. Projektet kører over 4 år med opstart indenfor de næste 6 måneder. Oldenburg Universitet i Tyskland koordinerer projektet.

Sekretariat for KIMO Danmark:

Varde Kommune – Bytoften 2 - DK6800 Varde
Telf.: 7994 7465 - Mobil: 6179 6949 E-mail: kimodanmark@varde.dk

TREASURE projektet har til formål at reducere forurening af havet ved at forhindre udstrømning af plastaffald fra åer og floder til Nordsøen. Det sker ved at forbedre forvaltning, politik, dataindsamling, og at indføre tiltag med fokus på fjernelse og forebyggelse af affaldet. Demonstrationsprojekter bliver udført i Lemvig Kommune (ansvarlig Lemvig Vand og Spildevand) og i Varde Kommune (KIMO Danmark). Det videnskabeligt støttede samarbejde vil føre til et renere havmiljø.

KIMO Danmark noterede, at det er vigtigt at finde 40% af midlerne, for at få ansat en projektmedarbejder til projektet.

Bestyrelsen bemyndigede formandskabet til at udarbejde et konkret budget sammen med sekretariatet og arbejde for at finde finansiering til projektet via Varde Kommune, KIMO International, vandselskabet, DANVA og evt. andre. Bestyrelsen ønsker ikke at tømme KIMO Danmarks kassebeholdning ifm. projektet. Sekretariatet og formandskabet vil vende tilbage med en konkret finansiering.

Indstilling: at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning: Sekretariatet og formandskabet arbejder videre med at finde finansiering.

4) Budget 2023 (revideret)

Budget 2023 blev godkendt ved det sidste bestyrelsesmøde. Sekretariatet præsenterede små ændringsforslag som ønskes godkendt af bestyrelsen.

Sekretariatet bestilte flere kopier af KIMO årsrapport og derfor blev udgifterne til årsrapporten ændret fra 26.000 kr. til 30.000 kr.

I forbindelse med projekt Power Bio, skal der betales et medlemsgebyr til Gate 21 på 5.000 kr. hvert år i projektets levetid (3 år).

Sekretariatet oplyser, at kontingentandel 2023 til KIMO International er et skøn og kan blive lidt højere.

Udgifterne for KIMO International bestyrelsesmødet i Vordingborg blev dækket af Vordingborg, som synes at de ikke var urimelige omkostninger. Udgifterne til årets to fysiske bestyrelsesmøder kan evt. dækkes af denne budgetpost.

Bestyrelsen drøftede fordele og ulemper ved at årsrapporten udgives i en papirudgave. Bestyrelsen mener, at det er vigtigt, at der sendes fysiske materialer, som medlemmerne kan få i hænderne. Formatet kunne være en kortere opsummering med QR kode, som henviser til den digitale rapport. Limfjordsråd bruger en lignende model for deres årsberetning, og har modtaget positive tilbagemeldinger. Rapporten bør behandles som en orientering på udvalgsniveauet. En udsendelse, som er personlig adresseret kan også modtages mere positivt fra politikerne. For at skabe mere opmærksomhed, kan alternative idéer overvejes. Det blev foreslået at fremstille en kaffekop med KIMO logo og QR kode, som henviser til årsrapporten.

Bestyrelsen godkendte budget 2023.

Indstilling: at det reviderede budget for KIMO Danmark i 2023 drøftes, tilrettes og godkendes.

Beslutning: Det reviderede budget for 2023 blev godkendt.

Sekretariat for KIMO Danmark:

Varde Kommune – Bytoften 2 - DK6800 Varde
Telf.: 7994 7465 - Mobil: 6179 6949 E-mail: kimodanmark@varde.dk

4.5) Kandidat til posten som Junior Vice President for KIMO International

KIMO Danmark skal stille op med en kandidat som kommende international præsident for KIMO International ved årsmøde 2023. Vedkommen godkendes ved KIMO's generalforsamling i oktober 2023 og bliver Junior Præsident fra oktober 2023 – oktober 2025 og International Præsident fra oktober 2025 – oktober 2027.

Karsten Filsø, som var International Præsident for KIMO International fra 2015 – 2017 tilføjede, at posten har stor betydning. Kandidaten skal regne med, at der er en del aktivitet og arbejde, der følger med posten. Det er spændende, og giver muligheder for positiv indflydelse. Der er ingen vederlag, men rejseudgifterne er dækket. I perioden skal kandidaten regne med at der bliver fokus på udvikling af organisationen og forhandling af det international sekretariatets næste kontrakt.

Jørgen Grüner indstillede Preben Friis-Hauge som KIMO Danmarks kandidat for international præsident. Karsten Filsø støttede op om forslaget. Der var fuld opbakning fra bestyrelsen. Preben takkede bestyrelsen for nomineringen. Han oplyser, at han går på pension fra forsvaret fra december 2023. Han regner med at have lidt mere tid som kan bruges til opgaven.

***Indstilling:** at bestyrelsen drøfter sagen og fremfører forslag til kandidaten til posten som kommende international præsident for KIMO.*

Beslutning: Bestyrelsen opstiller Preben Friis-Hauge som kandidat til posten som Junior Vicepræsident for KIMO International og den kommende internationale præsident. Sekretariatet sender besked om beslutningen til KIMO International.

5) Markedsføring og kommunikation (H 3.1, 3.2 og 3.3)

Rettelser til den danske tekst på KIMO's hjemmeside blev sendt til KIMO International. Den danske oversættelse er nu tilrettet.

Der er god aktivitet med opslag på LinkedIn. Deltagelse er vokset fra 50 til over 470 følgere siden februar. Sekretariatet sendte en personlig invitation til at følge KIMO Danmark til alle politikere fra KIMO medlemskommuner med en LinkedIn profil. Mange har taget godt imod henvendelsen.

En artikel skrevet af Tankegang og KIMO Danmark om den ”fælles indsats for det forsømte havmiljø” findes i den seneste udgave af bladet Teknik- og Miljø (maj 2023, side 34-35).

Sekretariatet holder et møde med Tankegang om planlægning af en havmiljøkonference i 2024.

Sekretariatet præsenterede idéen om en vidensbank for KIMO medlemskommuner. Lemvig Kommune/ Slagelse Kommune har udfordringer med at tilgå en vidensbank via TEAMS. Det kan ikke anvendes på nogle arbejdspladser.

Sekretariatet følger op om en anden database løsning.

Sekretariat for KIMO Danmark:

Varde Kommune – Bytoften 2 - DK6800 Varde
Telf.: 7994 7465 - Mobil: 6179 6949 E-mail: kimodanmark@varde.dk

Jørgen Grüner har skrevet til 5 Sjællandske kommuner og følger op på henvendelserne. Kalundborg Kommune blev kontaktet og udtrykte interesse. Preben Friis-Hauge skabte kontakt til borgmestrene fra Sønderborg Kommune og Åbenrå Kommune og fremsendte information om KIMO.

Indstilling: at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning: Orienteringen blev taget til efterretning. Sekretariatet undersøger muligheder for placering af en fælles vidensdatabase.

6) PFAS og henvendelse til Miljøministeren (H 2.9)

Thisted Kommune, har været i dialog med Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS) og Miljøstyrelsen (MST) om risikoen for surferes eksponering for PFAS-stoffer i badevand og i havskum. Miljøstyrelsen fortalte, at de arbejder på en risikovurdering af PFAS-stoffer og badevandsaktiviteter, men at der pt. ikke er forskning nok til at danne grundlag for en vurdering. De forventer et resultat tidligst efter sommerferien 2023.

STPS foreslog, at kommunen kunne lave en række analyser af badevand, skum og indlandssøer under forskellige vejrforhold med henblik på at få en vurdering af bl.a. surferes eksponering for PFAS-stoffer. MST har sendt en beskrivelse af, hvilke prøver vi skal udtage.

En gruppe borgere er bekymrede for PFAS-forurening og badesikkerhed (surfing, børn der leger i indsøer og havskum mv.). De lægger pres på kommunerne og ønsker en afklaring af det sundhedsfaglige aspekt. Turistforeningerne er også bange for, at sagen afskrækker turister i den kommende badesæson.

KIMO Danmark rettede henvendelse til Miljøministeren om den manglende samlede risikovurdering, for at få en afklaring af problematikken og for at presse på for at få vejledning således at kommunerne har noget at forholde sig til. KIMO har lige modtaget et svar fra Miljøministeren. Svarbrevet konkluderede, at der arbejdes på sagen for at kunne lave en generel risikovurdering for eksponering for PFAS, når man bader. Der arbejdes også for at udarbejde ens retningslinjer.

Kommunerne har brug for klarhed om grænsen mellem statens ansvar og det kommunale ansvar. Udmeldingen tyder på, at staten ikke vil stå for noget ansvar, men udgiver en fælles vejledning. Det er vigtigt at KIMO presser på for at der sker noget fra centralt hold. Ministermødet vil være en god anledning til at drøfte sagen.

Indstilling: at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning: Orienteringen blev taget til efterretning.

7) Vidensdeling fra KIMO kommunerne (H 1.5)

Deltagerne delte information om fagligt relevante begivenheder, projekter, sager og ny viden fra de respektive kommuner af interesse for KIMOs medlemmer.

Køge kommune oplyser, at Region Sjælland undersøgte PFAS i vandløb og fandt forskellige PFAS stoffer. Der er et område i Køge Å igennem byen, som viser forureningsfaner.

Sekretariat for KIMO Danmark:

Varde Kommune – Bytoften 2 - DK6800 Varde
Telf.: 7994 7465 - Mobil: 6179 6949 E-mail: kimodanmark@varde.dk

PFAS er typisk fundet under grænseværdierne for miljøkvalitetskriterier. Køge kommune har en opgave med Regionen, om hvordan det bliver kommunikeret ud til borgere. Kommunen som vandløbsmyndigheden kommer med en udtalelse og annoncerer, at Regionens rapport kan hentes på hjemmesiden. Kommunen udtaler, at PFAS stoffer er fundet under grænseværdierne og at det ikke ændrer anvendelsesmyndighederne. Der er endvidere fund af PFAS ved kommunegrænse mod nord, hvor der er et græsningsprojekt. Det vurderes at køer som drikker af vandet ikke udgør en risiko, men der vil ved slagtning tages vævsprøver for at sikre fødevaresikkerhed.

Bestyrelsen drøftede aktivitet i gruppen ”Geohav.dk”, som skabte bekymring på sociale medier om badeforbud i Køge Bugt på grund af fund af tungmetaller. Kommunerne i Køge Bugt-samarbejdet skulle undersøge og udrede sagen. Undersøgelsen viste, at forureningsniveauet var langt fra drikkevandets kvalitetskrav og derfor ikke et problem for badesikkerhed. Kommunen udsendte en pressemeddelelse, men skaden er sket, siden nyheden har bredt sig. Det skaber udfordringer for kommunerne. Slagelse Kommune har også dårlige erfaringer med gruppen. Det er en aktivist-gruppe, som udgiver sig for at være et analyseinstitut. Udfordringen kan tages op ifm. møde med Miljøministeren. Der bør være entydighed i udmeldinger og opbakning, således at der ikke skabes tvivl i befolkningen.

Nyborg Kommune oplyser om bekymring fra vinterbadere om tungmetaller, som ligger som fortidens synder i havbunden. Badevandsanalyser er fornuftige, men ålegræs kan ikke vokse i slam med tungmetaller. Kommunen spurgte, om sagen var noget for KIMO. Det kan være, at nye projekter kan skabe mere viden. Jørgen Grüner foreslår, at det kan være relevant, og at vi tager det med i snak om havmiljøkonferencen.

Indstilling: at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning: Orienteringen blev taget til efterretning.

8) Orientering fra formandskabet og fra sekretariatet for KIMO Danmark (H 1.1, 1.4, 1.5, 2.10, 2.11, og 3.6)

Preben Friis-Hauge fortalte om formandsmødet afholdt i Sønderborg i forbindelse med Teknik- og Miljø konferencen. Formandskabet drøftede emner sammen med Ryan Metcalfe.

Vi drøftede retningslinjer og aftaler med værtskommunerne ifm. mødeform for de fysiske møder.

Vi aftalte at arbejde videre med en konference. Målet er at placere en konference i hver byrådsperiode. Sekretariatet aftalte et planlægningsmøde sammen med Tankegang. Vi inviterede Tænk tanken Hav, fordi alliancer giver mere opmærksomhed. Detaljerne omkring budget og forventninger skal drøftes. Konferencen skal være som opfølgning til KIMOs foretræde for Miljø- og fødevareudvalget. Der skal være skriftlig opfølgning til miljøordfører med de udfordringer, som kommunerne arbejder med.

Det kommende møde med Miljøministeren blev drøftet. Rekruttering af nye medlemmer og opbakning til eksisterende og nye medlemmer blev også diskuteret.

KIMO Internationals bestyrelsesmøde blev afholdt i Vordingborg Kommune. Det var et rigtig godt møde med fantastisk koordinering og service fra Vordingborg Kommune. Formanden og KIMO's Internationale præsident sendte et takkebrev til borgmesteren i Vordingborg Kommune.

Sekretariat for KIMO Danmark:

Varde Kommune – Bytoften 2 - DK6800 Varde
Telf.: 7994 7465 - Mobil: 6179 6949 E-mail: kimodanmark@varde.dk

Koordinering af International Maritimt Planlægning blev drøftet i den internationale bestyrelse. Planlægning i Vadehavsområdet blev nævnt som eksempel.

KIMO International har fået et nyt medlem fra Wexford i Irland. Irland er derfor tilbage i KIMO familien. Der er udfordringer med at få aktiveret det Norske KIMO Netværk.

Inflationsstigninger skulle videreføres med en stigning i national kontingentbidrag til KIMO International.

Rapporten fra KIMO International vedlægges som bilag til referatet.

Jørgen Grüner oplyser, at Miljøstyrelsen suspendede vejledning til kommunerne, og at styrelsen skærper krav til håndtering af udledninger i blandingszoner. Der er ikke andre lande, som endnu har forholdt sig til sagen. Forslag er at kontakte KIMO International, for at følge op og støtte op om at det indgår i mål om god miljøkvalitet i det fælles havmiljø.

Nordsøkommissionen har for nylig støttet op om KIMO's resolution om PFAS.

Sekretariatet oplyste om arbejde i sidste perioden, som findes i bilag til bestyrelsesmødet.

Indstilling: at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning: Orienteringen blev taget til efterretning

9) KIMO mødeplanlægning 2023

Deltagerne evaluerede den kl.16- kl.13 møde hos Varde Kommune. Der var positive tilbagemeldinger om arrangementet og indholdet. Det var godt at se en god historie med fremgang i oprydningen i Kærgård Plantage og fin naturgenopretning i Filsø. Vi skal holde fast i formatet, evaluere og tilrette i 2024.

Barbara Krarup Hansen (Tønder Kommune), skal med til årsmøde med Miljøministeren lige efter det næste møde og kan viderebringe information fra KIMO.

Ved det næste KIMO Bestyrelsesmøde skal vi aftale mødedatoer i 2024.

- 21. - 22. september 2023 (hos Køge Kommune)
- 4. – 6.oktober - KIMO International konference og årsmøde: Falkenberg Kommune, Sverige
- 17 november 2023 (virtuelt)

Indstilling: at medlemskommuner noterer mødedatoerne.

Bestyrelsen noterer følgende mødedatoer:

Beslutning: Mødedatoerne blev noteret.

11) Evt.

Intet at bemærke.

Sekretariat for KIMO Danmark:

Varde Kommune – Bytoften 2 - DK6800 Varde
Telf.: 7994 7465 - Mobil: 6179 6949 E-mail: kimodanmark@varde.dk

A close-up photograph of a sandy beach with gentle waves washing onto the shore. The water is clear and blue, and the sand is a warm, golden-brown color. The background is softly blurred, showing more of the ocean and sky.

Secretariat Report May 2023

Arabelle Bentley, Executive Secretary, KIMO International

KIMO influences strategy, legislation & policy at all levels

From United Nations Sustainable Develop Goals, Plastics Treaty, High Seas Treaty, to EU Directives, to regional cooperation policy, to national legislation and action plans, to local implementation guidance and best practice...

Influencing 2

- **UN, EU, regional & national level**
  - Contributions to UNEA – statements at stakeholder events
  - International Maritime Organisation (IMO)
  - EU Consultations – Directives (Environmental Liability, Marine Strategy Framework, Urban Waste Water) microplastics study .....
  - EU – joint workshops eg Fishing for Litter, presentations, SEARICA (European Parliament Intergroup), informal contacts
  - Presentation and workshop on ocean governance, with focus on MSP in North and Baltic seas
  - Regional Seas Conventions (OSPAR and HELCOM)

Influencing 3

OSPAR Regional Seas Convention

- 15 European Governments and the EU working together on marine pollution
- ICGs – experts on marine litter, offshore renewables, biodiversity loss etc
- Committees – EIIHA Environmental Impact of Human Activities
- OSPAR Recommendations – Fishing for Litter, sustainability education for fishers, plastic pellet loss
- KIMO's input significant – most effective mechanism for raising members' voices at high level

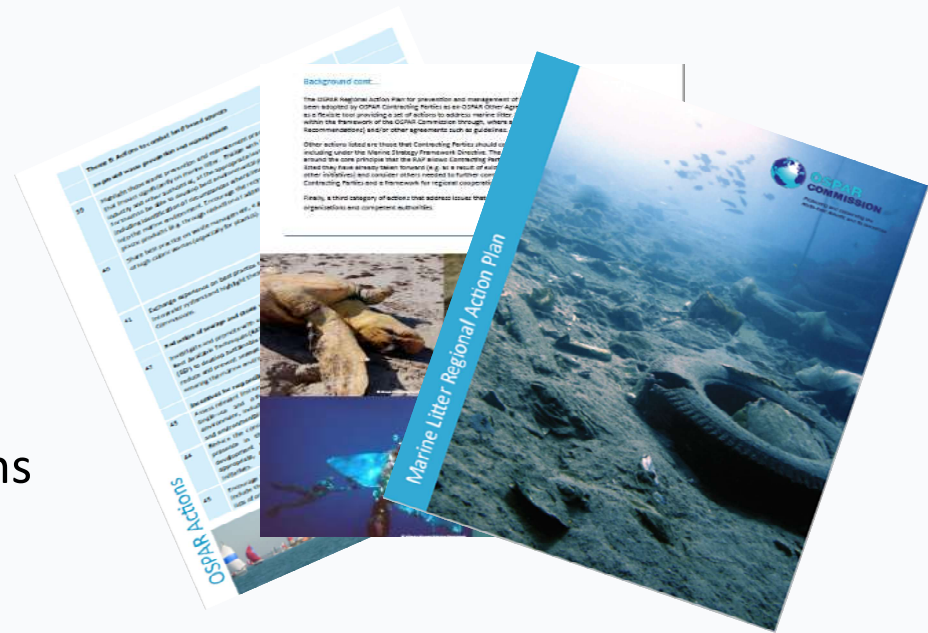
HELCOM Regional Seas Convention

- Mass balloon releases, confetti, eutrophication, agricultural run off

OSPAR

- 3 themes, 25+ actions:
  - Reduce sea-based sources of marine litter
  - Reduce land-based sources of marine litter
  - Cross cutting actions to improve knowledge + understanding
- KIMO....
  - Leads on artificial grass and net cuttings actions
  - Monitors implementation of actions
  - Highlights inadequacies & slow progress

OSPAR 2nd Regional Action Plan on Marine Litter (RAP-ML 2) 2021-2030

Influencing 4

- **International Maritime Organisation**

- More challenging since KIMO has no direct input
- Recommendation on carriage of plastic pellets by sea in freight containers – draft text in progress, anticipate adoption spring 2024
- Correspondence group to develop draft guide on clean up of plastic pellets from ship source spills – relates to KIMO's work on ship source pollution and maritime accident investigation directives and acute plastic pollution
- Progress on reporting of lost fishing gear and marking of fishing gear – harmonised approach
- Focus is still on reducing impact rather than banning eg black carbon, volatile organic compounds (Greenhouse Gas strategy)

External work 1

- Acute Plastic Pollution in the Nordic Seas
  - Nordic Council of Ministers and SEPA
  - Report and launch event
  - £43,000
- OSPAR ICG-ML
  - Facilitation of 2 meetings
  - £15,000
  - Contract negotiated yearly – so far

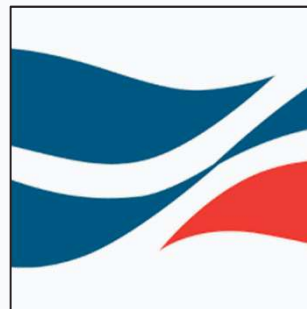
External work 2

- **Phasing out of balloons and confetti**
  - HELCOM and SEPA
  - Report, possible adoption by HELCOM as a recommendation
  - £24,000
- **Clean Atlantic project**
  - Interreg Atlantic Area
  - Report on sustainable waste management in UK ports and harbours
  - £42,000 (75% funded)
  - Part of extensive study of marine litter in Atlantic area, output from project awaited by EU, RSCs, national governments

Communication

KIMO International Social Media & website

2022

Posts across social media networks

813

posts

↗ **114%** from 380

The number of posts published to your Pages or accounts during the date range.

Post impressions across networks

130K
impressions

↗ **150%** from **52K**

The number of times posts on your Facebook, Instagram, LinkedIn and Twitter Pages or accounts appeared on someone's screen.

Fans & Followers across networks

5.2K

fans & followers

↗ **11.6%** from 4.7K

The number of people who liked your Facebook Pages and the number of people who followed your Pages or accounts on Instagram, LinkedIn and Twitter.

Page & profile impressions across networks

84K
impressions

↗ **134%** from 36K

The number of times any content from or about your Pages or accounts was displayed on a person's screen on Facebook, Instagram, and LinkedIn. Content includes posts, check-ins, ads, feed stories, and more.

Page & profile reach across networks

57K

users

↗ **143%** from **24K**

The number of people who have seen any content from or about your Pages or accounts on Facebook, Instagram, and LinkedIn. Content can include posts, posts to your Pages, Page like ads, mentions of your Pages, and check-ins into your places.

Standout platform for growth: LinkedIn

The number of times any content from or about your Pages or accounts was displayed on a person's screen on LinkedIn. Content includes posts, check-ins, ads, feed stories, and more

www.kimointernational.org – visitors/views

Average number of unique visitors per month: 4,179

Average number of pages viewed per month: 43,900

Very small increase from 2022

www.kimointernational.org - top page views

Page	Views per month
KIMO Denmark network page	2,915
Contact us	2,750
KIMO Sweden network page	2,281
Fishing for Litter	2,094
Action Areas – Maritime Safety and Pollution	1,999
About us - Mission	1,903
Microplastic Pollution from Artificial Grass – a field guide	1,795
KIMO Members	1,574
KIMO UK network page	1,417
Action Areas – Plastic Pollution and Marine Litter	1,298
News - Plastic pellet spill pollutes Danish, Norwegian and Swedish coast	1,298
Project – Net Cuttings	1,222
Project – Pitch In	1,218

www.kimointernational.org - top downloads

File	Total downloads
Report – Economic Impacts of Marine Litter	1,656
Report – Impacts of Marine Debris and Oil	261
KIMO Resolution 21/01 - Pollution by plastic microfibres from textiles	284
KIMO Resolution 20/1 - Wash water from scrubbers in ships	217
Best Practices to reduce marine litter from net cuttings waste	182
Report - Net cuttings waste from fishing in the North-East Atlantic	176
Report - Mikroplaster från textilier till havet	129
KIMO Resolution 19/2 - Lost containers from shipping	120
Report - Det spökar i havet	112
KIMO Resolution 18/1 - Microplastic Pollution from Artificial Grass Sports Fields	109
KIMO Resolution 19/1 - Air pollution from ships in port	105
Pitch In - Guidelines for Designers and Procurement Specialists	94
Pitch In - Guidelines for Owners and Maintenance Teams	86
KIMO Annual Report 2019/20	82

@kimoint

@kimointl

kimo-
international

kimointernational.org

Membership

New members since May 2022

- UK – Fife

Overall, KIMO has fewer members than in 2022

- No contact established with Klaipeda, Bergen, Assoc. of Faroese municipalities
- KIMO Norway?

2022-23 KIMO International Balance sheet

		Income	Note
Paid in	Membership fees	£97,740	£103,995 was expected
Paid in	OSPAR ICG-ML 1	£7,331	
Paid in	KIMO UK	£11,016	
Paid in	HELCOM	£24,347	
		£140,434	
To come	OSPAR ICG-ML 2	£7,500	
To come	Nordic Council	£43,700	
To come	Interreg CleanAtlantic	£44,000	
		£95,200	
			£235,634
		Expenditure	
Paid out	Bank statement	£166,826	
Still to pay	Fees + grants	£50,000	
Still to pay	Other expenditure	£5,000	
			£221,826 *£248,000

* represents the expenditure if the 2022-23 fee for provision of Secretariat service had not been reduced from £72,000 to £46,000

Proposal – membership fees

That the International Board agrees the adjustment for inflation

- (i) will be a 7.8% increase for 2023-24
- (ii) will continue to be calculated according to the 2013 decision

Proposal

- (i) That the minutes of this meeting record the 'in principle' agreement given by each KIMO network to the formation of a revenue-based entity
- (ii) That the Secretariat will deliver a final proposal on RBE structure to the International Board before the next meeting

Goal	Action/Activity	Target dates	Progress @30.04.23
Develop microplastics resource for municipalities	Information, advice and best practice on reducing emissions of secondary microplastics including treatment of wastewater	2023-24	Re-assess following EC decision on microplastic legislation
Increase membership in KIMO countries	Develop strategy for new membership	2022-24	Working group will be formed to take this forward
Mitigation of riverine litter in municipalities	Form a working group to lead on creating guidelines for municipalities (using best practice examples from our members) on planning and implementing effective municipal waste strategies	2023	Partner in Interreg project TREASURE – reduction of plastic outflow into the North Sea
Develop best practice guidelines for use of artificial turf	In cooperation with OSPAR, information, advice and best practice on management and responsible disposal of artificial turf in municipalities	2023	Background report for OSPAR ICG-ML June 13-16 2023
Increase the number of ports, and vessels which participate in Fishing for Litter projects	Seek funding to recruit an Fishing for Litter international coordinator	2022-23	UK expansion but challenges elsewhere; Mike is acting intl. coordinator
Review of traffic safety at sea in renewable energy installations	Lobby for strengthening and harmonisation of regulations and enforcement	2024	No progress
Develop a position statement on offshore wind farms	Develop a common position statement acceptable across the KIMO organisation	2022	Not yet resolved – consider broadening focus to integrated maritime planning
Develop consultancy work	Secure funded projects to bring income to KIMO Progress establishment of a new financial entity to KIMO to support extra funding for KIMO	2022-24	Income through external funded work acquired for 22-23, but staff resources are a barrier; No conclusion yet regarding financial entity

@kimoint

@kimointl

kimo-
international

kimointernational.org

Black carbon

- rapidly accelerates ice melt when it lands - warmer arctic = warmer mid-latitudes
- poses serious health risk to coastal communities - linked to heart and lung disease
- responsible for 20% of the shipping industry's climate impacts over a 20 year period
- short-lived so could rapidly disappear from the atmosphere is regulations were imposed
- most ships can easily switch to cleaner fuel but don't because of the cost
- Not yet banned by IMO due to pressure from shipping industry

Bekæmpelse af PFAS i Fanø Vand A/S

Indlæg på KIMO's møde den
26. Maj 2023

Kimo's bomærke

Præsentation af Fanø Vand A/S

- Kommunalt ejet aktieselskab
- Vandværket forsyner alle husstande og sommerhuse på øen, ca. 5.000 enheder
- Årlig oppumpet mængde: ca. 350.000 m³
- Vandværket er bygget i 1991 og ligger i beskyttet naturområde midt på øen, ca. 2 km. fra Vesterhavet
- Der er ingen industri på øen og kun lidt landbrug
- Spildevandet pumpes via en rørledning til Esbjergs renselanlæg
- Antal ansatte: 3-4
- Myndighedstilsyn: Esbjerg Kommune (forpligtende samarbejde med Fanø Kommune)

Problemetets omfang

- Alle 10 boringer er ramt af PFAS-forurening i varierende omfang. Det producerede vand har et PFAS-indhold på 4-5 nanogram/liter. Den nye grænseværdi er 2 nanogram/liter
- En drikkevandsledning fra Esbjerg vil kunne etableres i løbet af 2-3 år forudsat myndighedernes tilladelse
- Nye boringer vil kunne etableres hvis myndighederne giver tilladelse (hedefredning, etc.) men usikkerhed om, hvorvidt vandet er frit for PFAS. Tidsperspektivet og usikkerheden om vandets kvalitet afholder os fra at lave nye boringer
- Tidspreset øges. Presse og tv interesserer sig for Fanøs vandforsyning i sommerheden. **Renseløsninger** må overvejes!

Renseløsninger

- Filtrering med aktivt kul
- Filtrering med et ionbytteranlæg med resiner

Forsøgsopstilling

I samarbejde med Silhorko opstilles i sommeren 2021 først et kulfilteranlæg og senere et anlæg baseret på resiner.

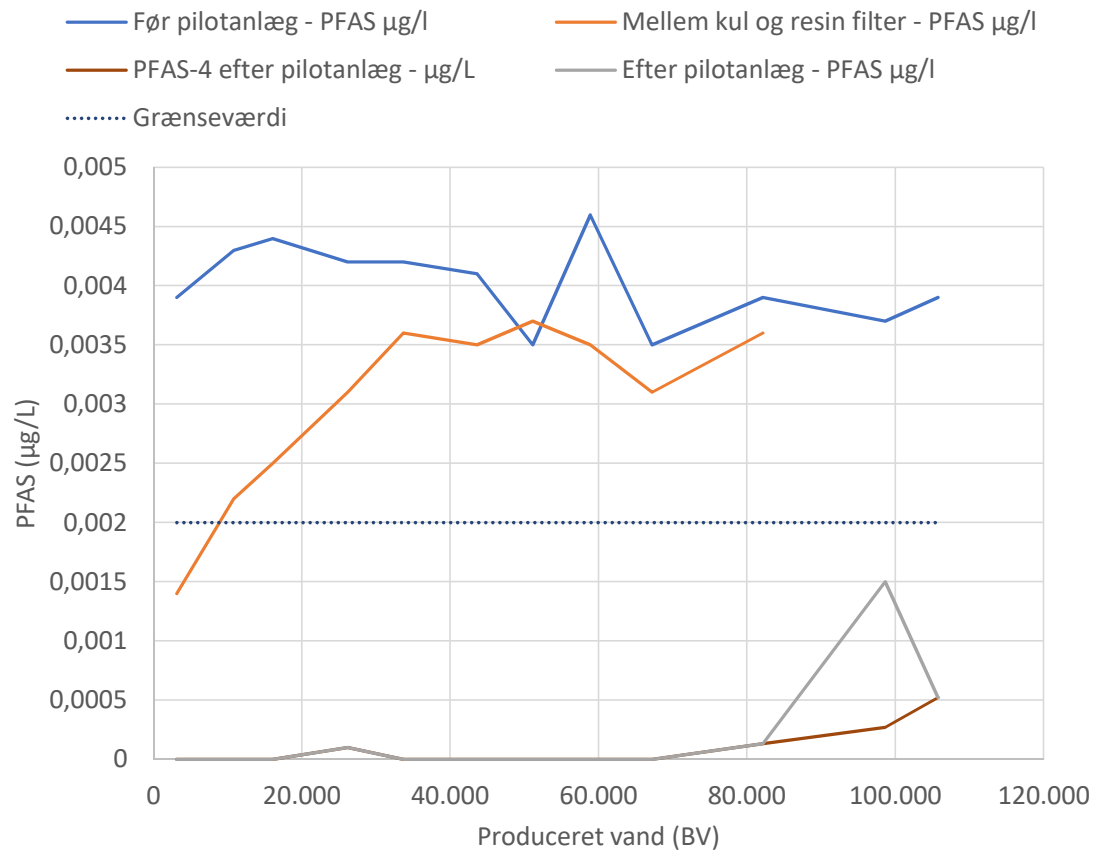
Der foretages vandanalyser ca. hver 14. dag for at indsamle data

Resultater fra forsøgsopstillingen

- Kulfiltrets effekt aftager hurtigt
- Filtrering med resiner har en længevarende effekt

Beslutning

- De forsøg der er gjort med rensning ved hjælp af resiner viser at vandet kan renses. Rensning ved hjælp af kulfilter har nogen effekt, men effekten aftager
- Bestyrelsen beslutter sig for opstilling af et ionbytteranlæg baseret på rensning med resiner. Som følge af leveringsproblemer etableres først et midlertidigt kulfiltreringsanlæg som afløses af ionbytteranlægget
- Det midlertidige kulfiltreringsanlæg idriftssættes i oktober 2022
- Ionbytteranlægget blev igangsat ultimo marts 2023
- Når rensningen forløber tilfredsstillende må det genovervejes om der kan findes "rene" borer på øen eller om der skal etableres en ledningsforbindelse til Esbjerg. Kommunens vandforsyningsplan er under revision.

Det midlertidige kulfilteranlæg

- Sat i drift i oktober 2022
- Reducerede PFAS-indholdet til 1-1,5 nanogram/liter frem til idriftsættelsen af ionbytteranlægget i marts 2023

Det færdige ionbytteranlæg

- Anlægget består af to ens tanke, hver med en kapacitet på 75 m³/t
- Anlægget er idriftsat i marts 2023

Økonomi

- Vandanalyser
- Skøn over anlægsudgifter ved søledning
- Geoteknisk analyse forud for nye boringer
- Ombygning af vandværket (rørføring, styring)
- Ionbytteranlæg
- Resiner
- Midlertidigt kulfilter (lejet)
- Kommunegaranti på max 7. mio. kr.

Refleksioner over forløbet

- Vi har målt PFAS-indhold siden 2018, men har ligget så langt under grænseværdien, at det ikke har givet anledning til bekymring. Hvorfor sker ændringen af grænseværdien først i 2022 og med den styrke og uden mulighed for dispensation?
- Der er behov for at der forskes i årsagerne til den diffuse PFAS-forurening og hvorledes og i hvilket omfang havenes PFAS-forurening finder vej til grundvandsressourcerne
- Der er behov for at der på samfundsplan findes muligheder for at finansiere rensningsanlæg/nye "rene" kildefelter/ledningsforbindelser således at enkelte vandforsyninger ikke rammes unødigt hårdt af den samfundsskabte PFAS-forurening

Hvor kommer forureningen fra ?

